

HISTORIA DE ESPAÑA, 2005, 2011

*Os seguintes documentos permiten realizar unha composición sobre a **evolución da política económica** durante o franquismo. A partir deles débese distinguir entre a etapa de autarquía (Docs.1 y 2) e a de “desarrollismo” (Docs. 3-6). Para a primeira, o Doc. 1 presenta as súas Directrices esenciais e o Doc. 2 un balance da mesma; para a segunda, o Doc. 3 aporta as razóns xustificativas, o Doc. 4 permite achegarse a unha das manifestacións do cambio económico, e os Docs. 5 e 6 a dous fenómenos chave para entender as transformacións económicas.*

Doc.1.- “Fundamentos y directrices de un Plan de saneamiento de nuestra economía, armónico con nuestra reconstrucción nacional” (1939), por Francisco Franco:

“O problema máis grande que se presenta á economía española é o desnivel desfavorable da nosa balanza de pagos co estranxeiro (...). Suprimilo ten que constituír a directriz principal da nosa política económica, xa que, de outra maneira, se produciría o fenómeno de que a riqueza nacional continuase a esgotarse nesta sangría de centos de millóns que anualmente vai vigorizar a economía dos países exportadores (...). Impónse á nosa política comercial no exterior:

- 1°. Suprimir importacións que non sexan indispensables.
- 2°. Reducir aquelas que poidan ter un substitutivo ou permitan esta redución.
- 3°. Implantación de novas industrias e regos que nos faciliten os produtos que hoxe importamos.
- 4°. Intensificar as nosas exportacións, mesmo primándolas”.

Doc.2.-O historiador J. L. García Delgado valora así a política autárquica:

“O significado último desa pobreza de resultados durante a etapa inicial do franquismo ten unha dobre dimensión: por unha banda, supón o remate do proceso de crecemento moderado pero mantido que se prolonga en España durante o último terzo do século XIX e o primeiro do XX; por outra banda, ocasiona o ancheamento da fenda que separa a traxectoria de España respecto á de outros países europeos; unha diferenza que, en ritmos de crecemento e de produto real por habitante, se amplía enormemente durante eses anos. Non se esaxera, por conseguinte, cando se sitúa nese decenio dos anos corenta a pasaxe máis negativa da nosa historia económica e contemporánea, coa cruenta eliminación dos partidos políticos e organizacións de clase, con rixida disciplina laboral e drástica fixación de salarios, con mutilación das liberdades individuais e a perda, nuns casos, e marxinación noutros, dun capital humano irrecuperable. En suma, o fracaso económico correu entón paralelo á regresión política e social”.

Doc.3.-Decreto-Ley de 20 de xullo de 1959, coñecido como Plan de Estabilización:

“Ao remate da Guerra de Liberación, a economía española tivo que se enfrontar co problema da súa reconstrución, que se vía retardada naqueles momentos pola insuficiencia dos recursos (...) como consecuencia da contenda. A guerra mundial e as repercusións que trouxo consigo aumentaron estas dificultades e pecharon gran parte dos mercados e fontes de aprovisionamento normais (...).

Superadas aquelas circunstancias, chegou o momento de iniciar unha nova etapa que permita colocar a nosa economía nunha situación de máis ampla liberdade, de acordo coas obrigas asumidas por España como membro de pleno dereito da OECE. A maior flexibilidade económica que se establecerá gradualmente non supón en ningún caso que o Estado abdique do dereito e da obriga de vixiar e fomentar o desenvolvemento económico do país”.

Doc.4.-O Seat 600, un dos emblemas do “desarrollismo”:

Doc. 5.- Emigración exterior entre 1952 e 1980

Doc.6.- Evolución do número de turistas, 1961-1973

ANOS	AMERICA	EUROPA
1951-60	668.003	-----
1961-70	232.221	779.892
1971-80	51.663	447.794

ANO	Nº (MILLÓNS)
1961	7,4
1964	14,1
1967	17,8
1970	24,1
1973	34,5

ORIENTACIÓNS

A política económica durante o franquismo foi evolucionando e, como o propio réxime, adaptándose ás circunstancias internacionais. Poden diferenciarse tres etapas -Autárquica, 1939-1959, un longo período de posguerra; *Desarrollismo*, 1959-1973, a partir da aplicación de medidas liberalizadoras na economía, e a crise, 1973-1975, vinculada á crise mundial do petróleo-. O comentario centrarase nas dúas primeiras.

DOCUMENTOS

CUESTIÓNS A DESENVOLVER

1.Discurso de Franco, 1939

- * Franco xustifica a política autárquica, inspirada no fascismo
- Definir a política autárquica (1939-1959), a súa orixe, obxectivos, en que consiste e como se aplica nos diferentes sectores económicos
 - Consecuencias desta política económica para a poboación española.

2.Análise da política autárquica

- * O historiador García Delgado valora a evolución da política económica do franquismo.
- Fracaso da política económica autárquica: retroceso económico, político e social de España con respecto a outros países europeos neste período

3.Plan de Estabilización, 1959	<p>* Xustificación desta lei e dos cambios que pretende introducir na política económica</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fin da autarquía e liberalización da economía para adaptala ao marco das economías dos países capitalistas do bloque occidental. • Efectos da nova orientación económica sobre a poboación, a economía e a política.
4.Seat 600	<p>* Emblema do crecemento económico e social de España nos anos 60</p> <ul style="list-style-type: none"> • Os Planos e os Polos de Desenvolvemento impulsan sobre todo os sectores básicos da economía: a industria siderúrxica, metalúrxica, naval, automobilística.
5.Datos de emigración exterior	<p>* A emigración a América e a Europa entre 1951 e 1980</p> <ul style="list-style-type: none"> • Os movementos migratorios en España e a súa importancia económica e social • Cambios nas tendencias migratorias. • Razóns do cambio dos destinos da emigración. • Emigración interior ás rexións máis industrializadas.
6.Datos de turistas	<p>* A evolución do turismo entre 1961 e 1973</p> <ul style="list-style-type: none"> • As características do turismo dos anos 60 e a importancia do turismo desde o punto de vista económico, social e cultural.
CONCLUSIÓN	<p>Durante o franquismo son facilmente identificables tres etapas do seu desenvolvemento económico. Os anos 60 foron os de maior crecemento, tras superar a longa etapa da posguerra. Pero a falta de medidas adoptadas para superar a crise enerxética mundial de 1973 supuxo que, de novo, España quedase atrasada con respecto ás economías dos países veciños de Europa.</p>

CRITERIOS DE AVALIACIÓN/CORRECCIÓN

Con carácter xeral, e aínda que a cualificación sexa outorgada de maneira global (0-10), na avaliación teranse en conta os seguintes aspectos: presentación e comprensión xeral do tema abordado, elaboración persoal deste utilizando os documentos propostos e respondendo ás cuestións presentadas nas orientacións, e coñecementos específicos sobre os asuntos que deben ser tratados. Transversalmente, valorarase a capacidade do alumno/a de realizar unha redacción clara, coherente e con certo rigor conceptual.

- Diferenciación clara entre as dúas etapas nas que en termos xerais pode ser entendida a evolución da política económica e da propia economía durante o franquismo.
- O contexto no que se promove a política autárquica, as súas pretensións, algún dos instrumentos utilizados (por ex., o INI) e os seus resultados.
- O Plano de Estabilización, as súas razóns e características, como manifestación do xiro na política económica.
- O desenvolvemento económico a partir dos anos sesenta: o papel de variables como a emigración, o turismo ou os investimentos estranxeiros, a posta en marcha dos *Planes de Desarrollo*, as magnitudes do crecemento e os seus problemas e desequilibrios.